

MAANOMISTAJAKORVAUKSET

VUOSITTAINEN LOUHINTAKORVAUS:

A) PINTA-ALAKORVAUS: 50 €/hehtaari

B) KORVAUS KAIVOSMINERAALIN LASKETUSTA ARVOSTA =

Vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn (=rikastetun) metallimalmin kaivosmineraalien lasketusta arvosta maksetaan maanomistajille pinta-alojen suhteessa jaettuna 0.15 %.

Magnetiittirikaste 2 000 000 t a noin 90 €/t = 180 miljoonaa euroa

Kulta ja kupari = 48 miljoonaa euroa

Yhteensä: 228 miljoonaa euroa, josta 0.15 % = 342 000 euroa jaetaan noin 3000 hehtaarin osalle vuosittain

+ SIVUTUOTEKORVAUS SILLE MAANOMISTAJALLE, JONKA ALUEELTA LOUHITTU, jos myydään esimerkiksi sepelinä kaivosalueen ulkopuolelle. Maanomistajalle maksetaan enintään 10 % siitä saadusta myyntitulosta.

A background image showing a close-up, microscopic view of numerous clear, spherical water droplets of various sizes. The droplets are clustered together, with some in sharp focus and others blurred in the background, creating a bokeh effect. The lighting is bright, highlighting the refractive properties of the water.

tukes

Ossi Leinonen

24.11.2022

KAIVOSTOIMITUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Kaivostoimituksen sisältö:

- KAIVOSTOIMITUS
- KAIVOSTOIMITUKSEN ELINKAARI
- KÄYTTÖOIKEUDEN LUNASTUS
- VIRALLISPERIAATE
- KORVAUKSET
- TILUS- JA YKSITYISTIEJÄRJESTELYT
- JÄLKIKORVAUKSET

Johtava asiantuntija Ossi Leinonen

KAIVOSTOIMITUS

- ASIANOSAINEN: Kaivostoimituksen asianosainen on se, jonka oikeutta tai etua toimitus välittömästi koskee!!
- KaivosL 77 §: Kaivosalueeksi ja kaivoksen apualueeksi tarvittavien käyttöoikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien lunastaminen suoritetaan kaivostoimituksessa.
- Erityissäännökset kaivoslaissa, muutoin sovelletaan lunastuslakia ja kiinteistönmuodostamislakia.

KAIVOSTOIMITUKSEN ELINKAARI

- Toimitus vireille kaivos- ja/tai kaivosalueenastusluvasta
- Tarpeen mukaan toimituksen aikana toteutetaan kaivosalueen käyttöoikeuksien hankinta joko sopimalla tai kaivosalueenastusluvalla
- Tarpeen mukaan toimituksen aikana ennakkohaltuunottoluvan perusteella järjestetään ennakkohaltuunotto (haltuunottokatselmus), jossa määrätään haltuunotettava omaisuus sekä vaatimuksesta ennakkokorvaukset
- Haltuunotto-oikeus syntyy katselmuksessa määrättyä ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan ennakkokorvausten maksamisen jälkeen
- Toimituksessa kuullaan yhdessä tai useammassa kokouksessa sekä kirjallisesti asianosaisten vaatimukset toimitukseen liittyen
- Hakijalle varataan mahdollisuus antaa vastine
- Tarpeen mukaan pidetään maastokatselmuksia
- Suullisen ja kirjallisen kuulemisen jälkeen loppukokouksessa lunastustoimikunta tekee päätökset toimituksessa päätettävistä asioista
- Kaivostoimituksesta voidaan valittaa maaoikeuteen (käräjäoikeus)

KÄYTTÖOIKEUS

- Kaivosalueen käyttöoikeus hankitaan ensisijaisesti sopimalla ja toissijaisesti kaivosaluelunastusluvalla
- Kaivoksen apualueen käyttöoikeus voidaan myöntää kaivosluvassa
- Kaivosluvan myöntää TUKES, kaivosaluelunastusluvan myöntää valtioneuvosto
- Käyttöoikeutta koskeva harkinta KaivosL 49 § = Kaivosaluelunastuslupa voidaan myöntää, jos kaivoshanke on yleisen tarpeen vaatima ja kaivosalue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Yleisen tarpeen vaatimusta arvioidaan erityisesti kaivoshankkeen paikallis- ja aluetaloudellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella.
- Käyttöoikeuksien perustaminen toimeenpannaan kaivostoimituksessa

Virallisperiaate

- Asiat käsitellään lähtökohtaisesti viran puolesta
- Toimenpiteet ja korvaukset määrätään ilman vaatimustakin
- Vaatimus on kuitenkin tärkeää esittää erityisesti mahdollisista haitoista ja vahingoista
- Vain vaatimuksesta käsitellään ainakin seuraavat asiat:
 - Kohteen ulkopuolella olevien asianosaisten korvaukset haitasta tai vahingosta
 - Edunvalvontakustannusten korvaukset
 - KaivosL 86 §:n mukainen lunastusvaatimus = kiinteistön tai sen osan lunastaminen

KORVAUKSET

- Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen perustamisesta määrätään täysi korvaus siitä aiheutuvista taloudellisista menetyksistä
- Kohteen-, haitan- ja vahingonkorvaus
- Kohteenkorvausta määrätään varsinaisesta lunastuksen kohteesta, haitat ja vahingot voi kohdistua myös varsinaisen kaivosalueen ulkopuolelle
- Korvausasiana voi olla myös kiinteään omaisuuteen kohdistuva ympäristövahinko, kuten pilaantuminen, tärinä, säteily, haju tai melu
- Syy-yhteys
- Korvausperiaatteet lunastuslaissa • Kuitenkin huomioitava kaivoslain erityissäännökset • Korvausta määrättäessä otetaan huomioon omaisuuden käyttötarkoitus ilman kaivoshanketta (KaivosL 83 §) • Täyden korvauksen periaatteena on, että korvauksensaajan varallisuusasema pysyy ennallaan • Voidaan vaatimuksesta määrätä myös välttämättömien edunvalvontakustannuksien korvaamista

KORVAUKSET

- ESIMERKKEJÄ:

Tiekorvaukset

Kämppien ym. rakennelmien lunastus

Kalastus- ja metsästyslupien myynnin alenemisen korvaukset

Puustokorvaukset : kuitupuut ja tukit sekä puuston odotusarvot

Virkistysarvot

Kiinteistön tai sen osan lunastaminen

Ym. Mahdolliset korvattavat asiat

TILUS- JA YKSITYISTIEJÄRJESTELYT

- Toimituksessa voidaan tehdä pakollisia tai vapaaehtoisia tilusjärjestelyitä. Kaivosluvan haltija korvaa, jos tilukset eriarvoisia!
- Tarkoittaa tilusvaihtoja tai tilussiirtoja, joilla voidaan korjata hankkeen aiheuttamat haitat kiinteistöjaotukselle
- Vaihdettavien alueiden arvonerotuksesta voidaan määrätä täysi korvaus
- Pakollisen tilusjärjestelyn edellytykset KaivosL 90 § • Haitallisen pirstoutumisen korjaaminen, tiejärjestelyiden välttäminen, kiinteistön käyttökelpoisuuden lisääminen
- Kaivostoimituksessa tehdään tarpeelliset kaivosalueen tai kaivoksen apualueen perustamiselle tarpeelliset yksityistiejärjestelyt • Tieyhteys katkeaa kaivoshankkeen takia ja on tarpeen järjestellä muualta

JÄLKIKORVAUKSET

- Jälkikorvaukset (KaivosL 97 §)
- Kaivostoimituksessa ei välttämättä voida vielä havaita kaikkia vahinkoja ja haittoja, joita kaivoshankkeesta aiheutuu
- Kolmen vuoden kuluessa vahingon tai haitan ilmenemisestä voidaan hakea uutta kaivostoimitusta korvausten määräämiseksi
- Toimitusta voi hakea joko luvanhaltija tai korvausta vaativa
- Lähtökohtana kuitenkin, että asianosaiset sopivat
- Jos vaatimus on ilmeisen aiheeton, toimituskustannukset voidaan osaksi tai kokonaan määrätä vaatimuksen esittäjän maksettavaksi